Hâvre 10 Maja 1851.

Zagadnienia

a) niemożna do niczego dojść bez nauki. (Pewnik.)
b) nauki niemożna mieć bez nauczyciela. (Pewnik.)

Wniosek

Cały nabytek nasz jest skarbem przelanym przez drugich.

Pytanie

Czemże się dzieje że skarb mistrzów wielkich nie jest nabytkiem czysto przelanym przez drugich. ie np. Chopin otwiera ~~ij~~ rodzaj muzyki do której nie miał modelu danego.

Sąd filozoficzny

Cechą życia jest własność, to jest, nie żyje się ~~tylko~~ jedno własnem życiem. Inaczej niemielibyśmy życia naszego. Niemielibyśmy sumienia.

Tylko co własne, to nasze.

Tak jak z pokarmem. wzięty przemieniamy w istność naszą, i wtedy tylko żyjemy.

Gdybyśmy niemieli władzy przemienienia pokarmu na istność naszą, wtedy pokarm wzięty przesączyłby się po księgach naszych, jak np. woda po rurze ją przepuszczającej. nigdy nie się nie tracząc niczego dodając.

Drzewo ma także naczynia do wciągania wody w siebie, dla niej i władzę zamienienia wody na istność swoją. Przeto woda w drzewie zamiast przejść w niem jak w rurze, to jest, żeby jednym końcem wciągnięta drugim wyszła ~~tak~~ ta sama, zamienia się w gałęzie, liście, owoce, a w ~~tych~~ kwiat życiodajny.

Tak też i nauka wzięta przez nas od drugich nie powinna zostać ~~ta~~ sama, cudza, ale winna być zamieniona w istność naszą.

Przeto

nie z ludzi którzy tylko to powtarzają czego się od drugich nauczyli. Są to rury przepuszczające.

Ci prawdziwie uczeni co naukę wzięta w istność własną obrócili, i dyszą światem własnem.

HYMAN & BONNIN

Transit & Commission Agents

HAVRE

Entrepôt of French & Foreign Wines

Imp. Ducleone Graveur

C. 1

19

22 Maja 1852.

W kwestii szkód ~~te~~ polskich nie powinna być traktowana zgóry. — Prózba dania ~~ich~~ adjucé — rozumowanie dobre obalić nie może i nie zawsze więcej wygrywa na rozumowaniu jak na prozbie — Gdy prozba dlatego że jest prozbą zawsze siłdzie potęgia, bo ~~ich~~ okazuje rzecz obnażoną z prawa. — Zebrze daski ~~więc~~ jest bez zasługi.

=

~~Rzecz zaś szkód polskich ma za sobą~~ jistotną a ogromną wagę.

=

Bytność nasza za granicą, lubo przedłużona i uciążliwa ~~dla~~ pieniężnie dla narodów w których przebywamy, w zamian tych narodów nietylko jest usprawiedliwiona ale jest przedmiotem szczególniejszej ~~opieki~~ ~~tego~~ ~~rządu~~ ~~wyższej~~ ~~mocy~~ ~~miejsce~~ wyłącznej opieki, bo jej inne emigracie w takiej jednostce ~~nie~~ nie dorzuca. —

Czemu to przypisać?? Uniesieniom jakimś chwilowym narodu w którego przebywamy? Nie. bo nie jest w naturze uniesienia trwać długo, a tem mniej przez dwie lata, ani przez lat dwadzieścia ~~na~~ ~~które~~ ~~ich~~ przez które trwa emigracia polska —

Przypisać to raczej wypada powodom głębszym trwalszym, z losami obecnie zmieniającego się świata związanym. Jak to rzecz szkód dla Polaków najlepiej jest wyjaśnić ~~ustawnie~~.

Moskwa zaszczepia zło na świecie chcąc przyjść przez demoralizacią do panowania nad światem Polską.

Zło zaszczepione, owoce zde musi wydać. Rossia Przychodząc przeto do panowania nad światem Polską, w straszliwej staje dla świata postaci bo postaci jestestwa demoralizującego. demoralizacia zajmującego. —

Zdem takiem grozi światu ostatniem zniszczeniem, bo zamieni wszystkie w siłę burzącą i doszedłszy do stopienia moralności w Polakach, dla siły czynnej wyjątkowej ~~tego~~ z tego, będzie miała w Polakach ~~już~~ gotowe odpowiednie narzędzia.

=

Dzisiaj tych narzędzi niema. Polacy opierają się demoralizacii. Polonizm więc pojęcia i w czynie, jest pierwiastkiem antisarmatyjskim, moralnym zachowawczym świata.

Niedać mu zagasić jest kwestią życia

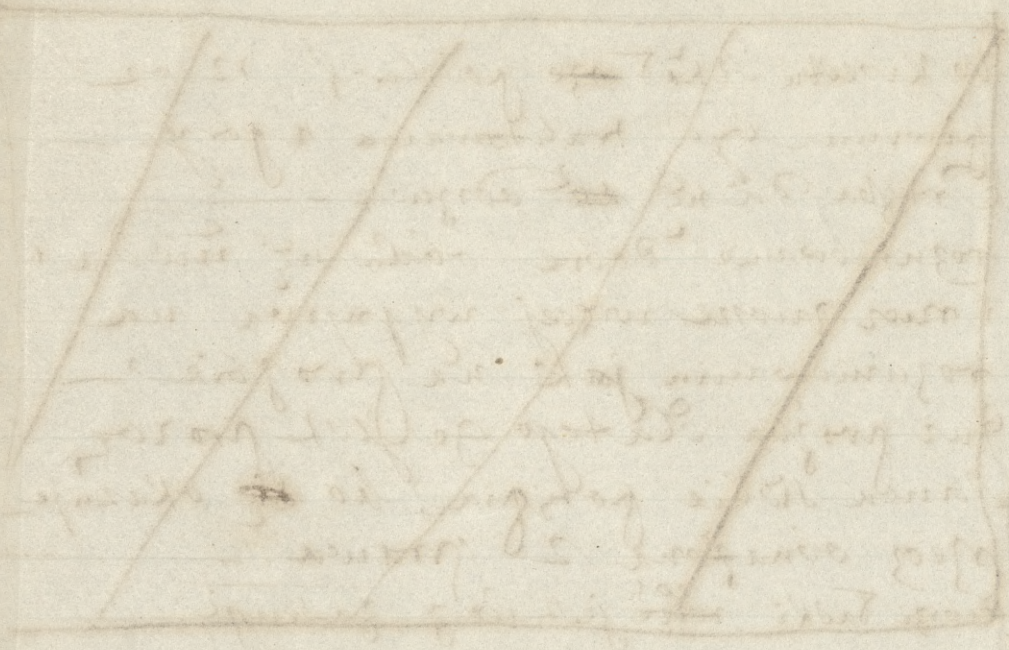

dla narodów świata całego. Pielęgnować go jest ~~jak najstaranniej należy.~~ jego obowiązkiem

a czyje obowiązek w tem większy nad obowiązek Francii, jeżeli poczuwać się do spełnienia roli, którą jej aparatność, charakter i położenie jej wyznaczyły.

Francia ton daje światu. To zdaje się ~~wiem~~ jest wszelkiemu akcji wszelki ruch Francii znajduje natychmiast odbicie we wszystkich częściach Europy. Szaleje Francya, szaleją inne narody. Trzeźwa sama, trzeźwi inne. To się widziało, to widzi stale wiedziało się, które biega.

Dowód ~~ten jest dla ludzi~~ ten przekonywający potrzeby dla ludzi powierzchownych niepotrzeby jest dla ludzi głębiej widzących. Ci wiedzą że Francii zadaniem jest rozwiązać ~~Kwestyą~~ zadanie Państwa, zadanie równie u wszystkich narodów rozwiązać się winne. W tem zadaniu Francia znajduje i stąd to jedzenie daje ton światu.

Tego tonu nie przyjmują Anglia i Rossia inny jednakże Anglia niż Rossia. Anglia zresztą Towarzystwem starem, ~~za~~ znaczenia żadnego w świecie nowem nie mającem. na świecie i dla świata całego

Stoi naprzeciw działalności Francii ~~Stanie~~ działalność Rossii wbrew jej przodom. Jakiemu widzieli Rossia ~~jawnie~~ wkracza w świat jawnie ~~krwawymi~~ Drogami ~~początku~~ dziejowej swojej w piekle ~~Francuzi~~, stolicy zdego, ~~którzy się~~ mający.

Pamiętać zaś trzeba że zdo ma własność szerzenia się i zarażania, czego dobro niema. I tak w kupie jabłek zdrowych włożyć

jedno jabłko zgnije, wszystkie zgnija.
Nie otrzyma się tego samego na odwrót, że
jest jabłko zdrowe, włożone w kupę zgnilizny
nie zamieni jest w zdrowe ale i samo zginie.
Za takie złe jabłko, w gronie narodów,
dla swej jawnej demoralizacji, uważać należy
(jak naprzykład Rosja, gdy nie pozwoliła jednej Francji przeciwnej sobie, swobodnie rządzić się, zawiązała przeciwko niej
Rosja, dziś przez nią zaszczepione, gotowe jest
zarażać świat cały.

Część więc zdrową Polaków nietylko należało
odłączyć od niezdrowej, ale nawet wydobyć
ją z kraju niby miejsc zarazy. I stąd
owa taka nietolerancja potrzeba wychowania
młodzieży polskiej za granicą.

Nakoniec większy obowiązek spada
wychować ją jak na Francję której obowiązkiem
jest kierować ku dobrej przystani losy
całego wszystkich. Dobro dziejów świata
dla Polski łączy się tu z czystym interesem
Francji. I Francja tu nietylko dać się
nakłaniać niepotrzebuje, ale winna sama
do dla jawnej obrony świata
i swojej, dać tu pierwszkowanie.

=

Niezapomniany tu jeszcze ten przymierze
Rossii Słowiańskiej z Mocarstwami Niemieckiemi
jest przeciw naturze rzeczy. — Opiera się ono
na mniemaniu, którego natury ślepy dostrzeże? —
Żeby Rossia sama przez się oczuła się dotąd silną
z nikimby się nie łączyła, a tym mniej
z Niemcami do których całe prokolenie
Słowiańskie od brzegu do brzegu nie
gorować niczem nieusprawiedliwionej zdrady. Ale musi
ba sama wszystkiemu wydawać się niezdolną

Dla tej zawady która ma w Polaku
którą bilida /się, sili zgamać nadaremnie.
Niewiada więc uzbrojonie wszystkiemi siłami
swemi. Część jich się sprzysięga nakupienia
Polski.

=

Ale niech dopnie swego. Niech zamieni
Polaka w jistotę niezdolną już powodować się
pobudkami moralnemi a wtedy ranie
jego padła się Rajbie moskiewskiej —
i jeszcze zdemoralizowane i dziksze
tem będzie straszniejsze —
Triumf toteż Wasz pewny nad wiarą

=

Pamiętajmy że waleczność nie jest ~~[illegible]~~
atrybutem oświaty i moralności. Ludy
ciemne a dzikie walecznością przechodzą
ludy oświecone. ——————————
Jak więc Rossia potrafi zamienić Polaków na
lud dziki a nieokrzesany i pozbawiony
busoli moralnej która jej nie dyktuje
teraz, świat klęknie przed moskwicyzmem,
~~w zadrości Kmotrów i przeciwko~~
~~niemoralności~~ — i gorzko Polskę okuć w kajdany
~~ręce Polaków zdemoralizowanych~~

Przechować więc pierwiastek polski
w cywilizacji jest zadaniem europejskiej
a głównie Francji w której głowie tylko
ogarnienie państwa się pretendują. ——
Dotego Moskwa sama drogę wskazuje
Ona dla swojich celów, skoro w polityce występia
Francja dla swojej, powinna jej dla Polaków
utrzeć
wrócić.

niemając za sobą ani skarbów ani wojska ani żadnej potęgi ~~nor~~ materialnej, którąby jinny uciemiężonych, niemożemy dać nieprzyjaciołom naszym jinnym narodom jako podnosząc się w duchu do wysokości którąby panowała wysokości na której stoją te narody. Pracować nad tym ~~winny nosić na sobie~~ piętno głębokiego myślenia, starannie wypracowany jak przez kilkowiekowych ludzi.

Przewaga wtedy nasza będzie widoczna, i jeśli a nadewszystko wiodące do pojętnego rozwiązania zasady na prawdziwie systematycznej

Zebrać zaś łaski cudzej, jestto umysłowo zdawać na łaskę zdania pomijając prawo, ~~odrzucać~~ i ~~odrzucać~~ zawsze zgóry pozycję swoją odrzucać.

~~[illegible]~~

Wielka przykrość jest przyznawać się do niegodności, ubliżeniem charakterowi, wystawianiem się przy niegodność na odmowę, wyzwaniem ujmy

Doznając więc odmowy w prośbie powoli się dwie szkody: ubliżyło się charakterowi i nie się zagarnia niedarmo jeśli nie dokazujemy

Tym czasem prawo, nawet nieradowolone nie przestaje być prawem, niepodległy

Société des Ingénieurs Civils

Séance du 20 novembre 1857

Mr. Faure, au nom de Mr. Lagout, ingénieur en chef des chemins de fer romains, présente à la Société une note descriptive de trois projets relatifs au constructions civiles:

1°)- Un système de poutres cambrées, formées d'un madrier ordinaire armé de semelles superposées prises dans le déchet du débitage, et donnant à la pièce achevée la forme d'un solide à courbe parabolique, obtenue avec économie. Ces poutres, essayées sur le chemin de fer du Midi et dans les contrées méridionales de la France, ont, dit l'auteur, donné de bons résultats.

2°)- La seconde proposition de M. Lagout est relative à l'emploi des algues marines, substance, dit la note, légère, infermentescible, à peu pris incombustible, isolante de la chaleur, du froid et du bruit, à l'aide de laquelle on peut garnir les toitures et les cloisons de bâtiments, avec peu de frais et de grands avantages hygiéniques.

3°)- Mr. Lagout propose en troisième lieu, l'emploi des roseaux du Midi réunis en clayonnages, pour faire, également à très peu de frais, des cloisons légères, mais très durables, ainsi que des baraques de campement d'un transport facile.

A sa note Mr Lagout joint des mémoires remplis de chiffres annonçant de grands avantages, mais parmi lesquels rien ne paraît avoir été compté pour les transports.

J.al des Chemins de fer 30 Janvier 1858.

Wronski

J. 84.

Vous me permettrez, Monsieur, de recourir à votre obligeance pour vous prier de faire remettre à M Girard dont je n'ai pas l'adresse le travail de Mr A. Bukaty sur la Resolution Générale des Equations sans laquelle comme dit Bukaty donnée par Wronski dans cette publication, comme dit Bukaty depuis tant d'années Cette résolution annoncée depuis tant d'années (Quoique donnée et laissée comme inaperçue jusqu'à nos amis Bukaty depuis tant d'années elle est restée ignorée pour ainsi dire

Et cependant la necessité de cette solution est bien ressentie dans les Mathematiques, car comme dit Bukaty dans ce travail

« Je trouve presque une mention pareille, interrogation cette relative dans le dernier ouvrage de M. Girard, que je me suis procuré

Je ne vous ai pas repondu à votre obligeante dernière lettre jusqu'à présent qui contenait la déclaration de M. N. tout en étant très reconnaissant pour votre démarche

Mon retard de répondre à votre dernière

En vous écrivant maintenant je tiens à m'acquitter de la dette de reconnaissance que je vous dois pour votre démarche obligeante auprès de Mr. Girard mais bien que j'aie cherché je n'ai pu trouver aucune preuve pour la réclamation de la date de la découverte par Wronski dans l'affaire de la nationalité de Wronski

Une chose me frappe dans les écrivains qui s'occupent de Wronski. Ils paraissent ne pas attacher aucune attention au mot d'adjoint constamment employé ainsi que aucune personne par Wronski, qui est très

Cependant Ils paraissent donc n'attacher aucune valeur à ce ne pas fait patent que l'étude du Grec et du Latin nous est imposé dans les Ecoles puisque les nations qui les font ne n'existent plus ni et ces langues l'ont rendu dans les deux nations qui n'existent plus

1

dans le de territoire tout entier, notamment de l'Alsace, n'était plus grand que celui d'un département ?

N'est-il pas vrai qu'après la dernière guerre de 1870, les français défaits par les allemands ont imposé l'étude de la langue allemande dans leurs écoles — tout en n'entendant pas ainsi la nation, mais sa langue ?

Une simple lettre ne comportait un Inutile entrer dans l'explication plus large il suffit de dire que ce sont deux héritages importants pour l'humanité entière

le premier du développement par l'humanité de la raison pratique de l'humanité que nous devons aux Grecs et qui est le premier développement par l'humanité de la raison spéculative que nous devons aux allemands et qui est le second et supérieur degré de la raison développée

le dernier degré de ce développement est la raison absolue

Il me semble que tous les mathématiciens parlant de Wronski, ils devraient comprendre ce développement comme la proportion géométrique

2 : 4 : 8 : 16

où chaque terme suivant est non seulement plus grand que terme précédent, mais plus grand même que la somme entière de tous les termes qui le précèdent

Je crois ne m'abuser en parlant ainsi car les ouvrages de Wronski sont là qui répondent

21 86

Przemawiam już do panów w imieniu naszem,
w imieniu Polski całej X^że Witold Czartoryski
i wyraził wdzięczność narodu naszego dla wytrwałości
z jaką po tylu latach, nie przestajecie, w miarę
możności i okoliczności, stawać przy prawach
i nadziejach naszych. Ale dla was, panowie,
pytanie nieuniknione i nigdy dość wyjaśnione
jest konieczne: czy te nadzieje są jeszcze tak
uzasadnione jżby ich niepyszło policzyć do
próżnych i daremnych marzeń. Boć prawdą
jest że jeżeli już mija lat blisko trzydzieści

Mowa Niedźwieckiego,
na Zgromadzeniu Towarzystwa
dn. 1863

odkąd naród nasz złożył po raz ostatni
przed światem, nieskuteczny wprawdzie ale głośny i
pełen chwały dowód życia, dzielności i gotowości
do ofiar bez granic; — ta już lat przeszło osmdziesiąt upływa od czasu kiedy, pierwszym rozbiorem
obszerne prowincie Polszcze wydarte zostały
i już więcej innych nieznały nad sobą
rządów jak tylko taką przejęte nienawiścią
dla wszystkiego co polskie, że ją wszędzie
tępiły przemocą, podstępem, wszelką że tak
potrafiły zbrodnią, w nadziei że potrafią
z serca ludności wydrzeć wszystko coby pamięć

przeszłości w nich przechowywać mogło a
z nią ufność że się przecież w społeczności ludzkiej
głos sprawiedliwości znowu kiedyś ozwie.

Sądzę więc panowie iż niebędzie od
rzeczy opowiedzieć Wam jakie w niedawnych
czasach zdarzały się objawy życia narodu
naszego w rozmaitych częściach Polski, nie
tej która w prawie publicznem Europy
podziś dzień ma sobie przyznaną nazwę Kró-
lestwa polskiego, ale wszystkich części dawnej, tak
zwanej, rzeczpolitej polskiej, przed pierwszym rozbiorem,
tworzących. O tych różnych częściach nadmienię
z osobna bo w rozmaitych znajdując się do istniejących
rządów stosunkach, rozmaicie też świadczą o żywotności swojej.

3

Wiadomo panom jakie, po srogiem panowaniu Cara Mikołaja, błogie nadzieje towarzyszyły wstąpieniu na tron jego następcy. Miał to być Car pełen ludzkości i liberalnych usposobień. Oświeceni tym pozorem poddani jego Polacy, z każdej korzystające sposobności, gdziekolwiek się z młodym Carem spotkali czy w Witebsku, czy w Kamieńcu podolskim, czy w Wilnie, czy na polskiej Ukrajinie, wszędzie jednem uczuciem, z jedną i tą samą witali go prośbą — o szanowanie ich narodowości, języka i wiary, o przywrócenie szkół, o zaniechanie prześladowania zmuszającego znaczną część ludności do uczęszczania w Kościołach tak zwanych Carsko-Moskiewskiej wiary, a, pod surowemi karami, zabraniającego jim przystępu do własnych Kościołów i Sakramentów. Prośby te, jakby za jednem hasłem, składali celniejsi obywatele gdziekolwiek Car zjeżdżał, a gdzie wtedy miejscowe nakazywały przyjmowanie go uroczyste.

W niektórych miejscach ludność wojska, nieczekając skutku tych zażaleń, a w dobrej wierze mniemając że łagodniejsze pod Alexandrem niby nastąpiły rządy, poczęła jawnie do Katolickiej przyznawać się wiary. Ale niedługo trwało złudzenie. Zaledwie o tem wieść doszła do wyższej władzy, poczęły się zjeżdżać Komisje śledcze, z wysokich złożone urzędników z niemi policja za policją wojsko, i wszystko znowu, użyciem gwałtu przypominających prześladowania pierwszych

wiekiu chrześcijaństwa, do poprzedniej cichości doprowadzone zostało. W Królestwie polskiem, jak wiadomo,
pomimo zemsty jaką na nie wywierał Car Mikołaj
za doznane od niego r. 1831 upokorzenie kiedy część
Polski ~~dzielo~~ przez dziewięć ½ miesięcy wszystkim
siłom Moskwy stawiła czoło i w kilku wal-
nych bitwach świetne zdobywała zwycięstwa,
w Królestwie polskiem nowię, utrzymała się przecz
odrębna od cesarstwa moskiewskiego administracja
Niebyt to wzgląd zachowany dla praw traktatami
zawarowanych, bo te prawa deptano wszędzie
bez oglądania się na ~~to~~ jakiekolwiek innych
państw zajalenia i protestacie. Zachowano
odrębną
Administracją Królestwa dla tego że prod
2
ują Kraj ten nierównie Moskwie większe

5

dawać Rządowi przychody niżeli którakolwiek
inna część posiadłości carowych. Dla tejże
przyczyny dozwolona była mieszkańcom Królestwa
większa nieco swoboda w ~~rozwijaniu~~ ożywianiu przez sto-
= warzyszenia źródeł bogactwa narodowego. Za-
= wiązady się różne spółki handlowe. a główna
gałąź przemysłu polski, rolnictwo, stała się
przedmiotem szczególnych ~~prac~~ a zbiorowych
usiłowań ~~ni~~ wielkiej części właścicieli ziemi
Celem ich najgłówniejszym było podniesienie
klassy włościan, którzy w Królestwie polskiém
od początku bieżącego wieku do równości praw
cywilnych przypuszczeni, powiększej części

6.

opłacali się właścicielom ziemi nie pieniędzmi
ale częścią produktami a częścią i robocizną.
Przed trzema laty, za upoważnieniem rządu
zawiązało się pod skromną nazwą Towarzystwa
Rolniczego Stowarzyszenie do którego w kilka
miesięcy na Kraju nie pełna pięć milionów
ludności liczących przystąpiło przeszło cztery
tysiące członków. Główną dla nich zachętą
było oczywiście pod skromną nazwą To-
warzystwa Rolniczego na prawiać i ulepszać
stan nietylko rolnictwa ale i rolników. Roczna
składka od stowarzyszonych postanowiona 20 stała
Ta właśnie jaką panowie w niniejszym Towarzystwie

7

2) Paris, 31 août 1860.

37 93

et l'Angleterre, donneraient à cette mesure leur approbation et même leur appui. mais il faudrait que la chose fut énergiquement sollicitée par des Slaves ~~et~~ ~~&~~ Sujets fidèles du Sultan.

25° maj 1863 94 32

Choćby mnie żaden niesprawiedliwie zadany niemiernym wołać: Broń nas Boże od opiekunów. Lepszy wróg! on nas w sto lat nie pokonał. Od nim wróćiśmy dopełnioną życia, jakiej nienawiść polska kiedy tak łatwo rozebrać, kiedy opieki u obcych szukała! Wroga bijemy śmiało; opiekunom opuścić się niezdolnemy. On nas niezabije; oni nas potrafią zdusić i zgubić.

Słowa gen. Wł. Zamoyskiego.

nieco / niższego / niknąć / przenikną / — / ton / notować / nóżek / — / toń / tonąć / — / tu. tu. tu

Ismaïl, ville bulgare sur le Danube, jadis, nommément avant la guerre de Crimée, ville-frontière appartenant à la Russie, est aujourd'hui possession turque.

Du temps de sa domination dans ces parages, la Russie, à cause de l'importance stratégique limitrophe de cette ville, y entretenait une garnison de 60,000 hommes.

Dans ce nombre se trouvait plus de 20,000 polonais, catholiques; qui, mus par leur zèle pour leur croyance religieuse, mettant en commun leurs efforts, y firent bâtir une petite église catholique, la dotèrent et la soutinrent de leurs cotisations.

Après la cession de cette ville à la Turquie, la garnison disparut; et la paroisse catholique se trouva réduite, à une trentaine de familles catholiques pauvres établies dans cette opulente cité orientale; une seule et unique se trouve en état de contribuer 4 francs par mois à l'entretien du curé. La Propagande lui donne 16 francs par mois, — ce qui fait 20 francs en tout!

L'Abbé Kizinski, polonais, qui, grâce à l'assistance du R. P. Alexandre Jelowicki (prêtre de l'ordre de la Résurrection, supérieur de la mission polonaise à Paris) reçut

reçut le sacre à Rome, est actuellement le Curé de cette paroisse si mal partagée.

La Cure d'Ismaïl possédait jadis une vigne que le Gouvernement moldave en sécularisant ses biens ecclésiastiques, lui enleva illégalement, puisque c'était la dotation des soldats catholiques; ~~qui~~ cette vigne lui rapportait près de 200 francs par an.

Tous les efforts tentés pour recouvrer cette vigne se brisèrent contre la malveillance du Consul russe de l'endroit, qui accuse le Curé de prosélytisme.

Il y a quelque temps, on lui a volé un calice en vermeil, qu'il gardait dans le sanctuaire.

Selon le témoignage de Mr. le Baron d'Avril, ministre de France en Roumanie, qui part bientôt pour sa destination, et qui connait personnellement l'abbé Kizinski et son église, et qui se charge gracieusement de lui transmettre tout ce qu'on lui offrirait, l'Abbé Kizinski se trouve dans ~~la~~ une détresse extrême: "il n'a rien" (textuel)

Donc, il a besoin de tout.

Léonard Nedvetsky

Paris, Quai d'Orléans, 6
5 Avril 1870.